

สารบัญวารสารออนไลน์

เบญจาท รุ่งเรืองศิลป์*

ในช่วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา...บรรณาธิการวารสารส่วนใหญ่ประสบปัญหาวิกฤตทางด้านงบประมาณการบอกรับวารสาร โดยเฉพาะวารสารภาษาต่างประเทศ ซึ่งแนวโน้มมีราคาสูงขึ้นทุกปี และภาวะตกต่ำของเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อการจัดหาและจัดบริการวารสารในห้องสมุด บางแห่งทำการศึกษาริมาณการใช้วารสารเพื่อยกเลิกชื่อที่มีการใช้น้อย และบอกรับชื่อที่มีการใช้มากทดแทน หลายแห่งร่วมมือกันในการยกเลิกวารสารที่มีการบอกรับซ้ำซ้อน และใช้วิธียืมระหว่างห้องสมุดแทน แนวความคิดดังกล่าวเป็นการจัดหาวารสารเมื่อต้องการ (Acquisition on Demand) ดิ้นตัวการให้บริการเอกสารด่วน (Document Delivery) และใช้วิธีสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ (Online Databases) อย่างแพร่หลาย

หากได้มีเวลาท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เข้าไปในโลก Web Site ทางการศึกษา จะพบว่าบนเครือข่าย Internet ทุกวันนี้ มีบริการและธุรกิจของ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Journal) มากมาย หมายความว่า เราๆ ท่านๆ สามารถเลือกอ่านวารสารออนไลน์ในรูปแบบเต็ม (Full Text) หรือสาระสังเขป (Abstract) ได้ด้วยตนเอง สามารถสืบค้นฐานข้อมูลสารบัญวารสารหรือฐานข้อมูลออนไลน์ ที่เผยแพร่เป็นสาธารณะหรือต้องบอกรับเป็นสมาชิก จึงจะมีสิทธิ์ในการเรียกดูเอกสารตามความต้องการได้ ประเด็นที่ผู้เขียนให้ความสนใจมาก คือการจัดทำสารบัญวารสารออนไลน์ (Online Contents) ซึ่งน่าจะทดแทนงบประมาณการบอกรับที่จำกัดได้บ้าง ห้องสมุดหลายแห่งในประเทศไทย สามารถผลิตฐานข้อมูลสารบัญด้วยวิธีง่ายๆ บนพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การพิมพ์ เป็นไฟล์ข้อมูล HTML ใน Homepage การใช้เครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) อ่านเอกสารสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ตลอดจนการแสวงหากลยุทธ์ ในการเชื่อมโยงแหล่งสารสนเทศที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์บริษัทตัวแทน ห้องสมุด/ศูนย์ข้อมูลต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศเข้าไว้ด้วยกัน

แนะนำสารบัญวารสารออนไลน์

ท่านรู้จักและคุ้นเคยกับสารบัญวารสารบน Web เหล่านี้ มากน้อยเพียงใด?

1. สารบัญวารสารบนโปรแกรม ELIB

ฐานข้อมูลนี้เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับคณะทำงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายวารสารและเอกสาร และบริษัท Book Promotion จำกัด โดยมี Server กลาง และศูนย์ จัดการฐานข้อมูลอยู่ที่สถาบันวิทยบริการ พัฒนางานบนโปรแกรม ELIB ประกอบด้วย

* บรรณาธิการ ฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- รายชื่อและรายการสารบัญวารสาร ต่างประเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวม 25 แห่ง ที่บอกรับในช่วงปี ค.ศ. 1999 และ 2000 มากกว่า 3,000 รายชื่อ
- ระบุชื่อห้องสมุดที่มีตัวเล่มให้บริการ
- เรียกดูหน้าสารบัญได้ในรูปสแกนเอกสาร
- เชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลห้องสมุด Publishers' Web Sites และฐานข้อมูลออนไลน์จากต่างประเทศ ที่มีการจัดทำเผยแพร่
- สืบค้นได้จากชื่อเรื่อง คำสำคัญ และ ISSN

ฐานข้อมูลนี้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชาวบรรณารักษวารสาร ห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ มุ่งมั่นให้มีการใช้ทรัพยากรวารสารร่วมกันบนเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า ลดภาระในการค้นหา และจดจำแหล่งสารสนเทศที่กระจัดกระจายไว้ที่ศูนย์กลางเดียวกัน คือ URL <http://clelib.car.chula.ac.th/elib>

2. สารบัญวารสารบน Web Site ของ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ

เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน ทำให้บุคลากรหลายแห่งมีศักยภาพในการผลิตสารบัญวารสารออนไลน์ของหน่วยงาน และเลือกสรรจากรายการที่บอกรับทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ โดยมีระบบการจัดเรียงรายชื่อและกลยุทธ์การสืบค้นตามตัวอักษร A-Z หรือแบ่งเป็นสาขาวิชาหลักและสามารถปรับปรุง (update) ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ได้แก่ Web Site ดังต่อไปนี้

- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:www.car.chula.ac.th
- คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:md3.md.chula.ac.th
- คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:www.sc.chula.ac.th
- คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:www.vet.chula.ac.th
- สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:www.sasin.chula.ac.th
- สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	:www.pop.chula.ac.th
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	:www.library.msu.ac.th
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	:www.lib.nu.ac.th
- สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าพระนครเหนือ	:library.kmitnb.ac.th
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	:www.lib.kmutt.ac.th
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	:www.swu.ac.th
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	:www.nida.ac.th เป็นต้น

3. สารบัญวารสารบน Web Site ของห้องสมุดในกลุ่มสถาบันราชภัฏ

สำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ส่วนใหญ่พัฒนาข้อมูล เพื่อการสืบค้นที่คล้ายคลึงกัน เช่น สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากต่างประเทศ วารสารออนไลน์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีจุดเด่นคือ เผยแพร่รายชื่อ สารบัญ และเนื้อหา ทั้งฉบับของวารสารสำนักวิทยบริการและวารสารที่จัดพิมพ์โดยคณะต่างๆ ในสถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง สามารถอ่านบทความย้อนหลังได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และ

ส่งข้อคิดเห็นเป็นกำลังใจกันไปได้ที่...

- สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร :www.rikp.ac.th
- สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี :arc.rikc.ac.th
- สถาบันราชภัฏเชียงราย :www.lib.riocr.ac.th
- สถาบันราชภัฏเพชรบุรี :gold.rajabht.edu
- สถาบันราชภัฏสกลนคร :libelec.ris.ac.th
- สถาบันราชภัฏสวนดุสิต :www.dusit.ac.th
- สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี :arc.risurat.ac.th
- สถาบันราชภัฏ :www.rajabht.ac.th เป็นต้น

4. สารบัญวารสารบน Web Site ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรอื่นๆ

วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่สารบัญวารสารของหน่วยงานเหล่านี้ คือ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร จุลสาร และวารสารที่หน่วยงานจัดทำในรูปสิ่งพิมพ์ และเสนอผ่านระบบออนไลน์เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งสามารถคลิกดูเนื้อหาบทความแต่ละรายการได้ตามกำหนดออกของสิ่งพิมพ์นั้นๆ ส่วนใหญ่เป็นวารสารวิชาการที่มีคุณค่าทางการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ดังนั้นผู้ใช้ปลายทางอาจไม่ต้องเดินทางมายังห้องสมุด ก็สามารถติดตามอ่านสาระ ประโยชน์จากโต๊ะทำงานหรือที่บ้านได้ตลอดเวลา เช่น

- วารสารของกระทรวงสาธารณสุข : จดหมายเหตุทางการแพทย์ วารสารการพัฒนา
กำลังคนด้านสุขภาพ วารสารกองการพยาบาล
วารสารหมออนามัย ฯลฯ อ่านที่....
www.moph.go.th
- วารสารของกองทัพเรือ กองเรือยุทธการ : กระตุก www.navy.mi.th
- คณะกรรมการกฤษฎีกา : วารสารกฎหมายปกครอง
www.krisdika.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายแห่งชาติ : วารสารนโยบายพลังงาน
www.nepo.go.th
- องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย : ประมวลข่าวเศรษฐกิจ สำนักข่าวไทย
www.mcot.or.th เป็นต้น

5. สารบัญวารสารบน Web Site ของสำนักพิมพ์

ฐานข้อมูลประเภทนี้จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการขายสิ่งพิมพ์ ดังนั้น สีสัน และรูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจมากข้อมูลเนื้อหารวดเร็วหรือเท่ากับสิ่งพิมพ์ เป็นผลดีกับผู้สนใจก่อนตัดสินใจหลายประการคือ ประหยัดงบประมาณ สามารถเลือกอ่านบทความตามความสนใจก่อนตัดสินใจเป็นเจ้าของรูปเล่ม มีการเปิดรับสมาชิกทางออนไลน์ และอ่านบทความย้อนหลังได้ในระดับหนึ่ง ดังตัวอย่าง

- วารสารในเครือเออาร์ อินฟอร์เมชั่น - BCM PC Magazine Computer Today
Windows Magazine ฯลฯ www.arip.co.th
- ริตเตอร์ส ไตเจสท์ สรรสาระ :www.internet.th.com/rd/
- ฐานสัปดาห์วิจารณ์ :www.thanews.th.com
- เนชั่นสุดสัปดาห์ :www.bangkokbiznews.com
- เมืองโบราณ :www.viriyahbooks.com

ผู้จัดการ	:www.manager.co.th
ฟอร์มูลา	:www.autoinfo.co.th
ศิลปะวัฒนธรรม	:matichon.co.th/art
อัปเดต	:www.se-ed.com/update
Econtent	:www.ecmag.net/
OCLC Newsletters	:www.oclc.org/oclc/new/ เป็นต้น

6. สารบัญวารสารของศูนย์บริการสาร-สนเทศทางเทคโนโลยี (คสท.)

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี หรือ TIAC เป็นหน่วยงานในสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ซึ่งให้การบริการเชิงธุรกิจ นำไปสู่การสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และสารบัญวารสารต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ในระยะแรกเน้นรายชื่อวารสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นหลัก ต่อมาได้ขยายแหล่งข้อมูลอย่างไม่จำกัดสาขาวิชา กล่าวได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทให้การสนับสนุนโครงการจัดทำสารบัญวารสารบน Web แก่ห้องสมุด มหาวิทยาลัย หลายแห่ง ด้วยโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเอง เมื่อเข้าสู่ Web Site <http://server.tiac.or.th> ในวันนี้....ท่านจะได้พบกับบริการที่น่าสนใจคือ

- Journal List A - Z
- สารบัญวารสารที่ TIAC บอกรับ
- สารบัญวารสารภาษาไทย
- สารบัญวารสารต่างประเทศจากสำนักพิมพ์
- เชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลที่สำคัญ เช่น โครงการ Journal Link ของคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ
- บริการเอกสารและยืมระหว่างห้องสมุด

โดยสืบค้นบทความได้จากคำสำคัญในชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร เมื่อต้องการบทความฉบับเต็มสามารถติดต่อขอใช้บริการได้ในราคามิตรภาพ

7. สารบัญวารสารบน Web Site ของ สถาบันการศึกษาในต่างประเทศ

ท่านเคยเยี่ยมชมห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ของห้องสมุดในต่างประเทศเหล่านี้หรือไม่? ถ้ายังไม่เคย ลองคลิกไปสักครั้ง จะพบว่าได้อะไรมากกว่าที่คิด....

Anderson University	:bones.anderson.edu
Baylor University	diogenes.baylor.edu
Indiana State University	:odin.indstate.edu
Nanyang Technological University	:www.ntu.edu.sg/library
Michigan State University	:www.lib.msu.edu
Missouri University	:web.missouri.edu
University of New South Wales	:www.library.unsw.edu.au
University of Sydney	:www.library.usyd.edu.au เป็นต้น

แหล่งข้อมูลเหล่านี้มักพบหัวข้อสำหรับ link ว่า.... Electronic Resources Online Periodical Indexes and Databases Electronic Journal หรือ E-Journal Survey ซึ่งจะเชื่อมโยงกับรายชื่อวารสาร สารบัญ และการสืบค้นฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

8. ฐานข้อมูลออนไลน์จากต่างประเทศ

ปัจจุบันฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์จากต่างประเทศที่ให้บริการบนเครือข่ายนั้น เป็นที่น่าสนใจในการจัดหามาให้บริการ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบทความวารสารในสาขาวิชาต่างๆ และเพิ่มศักยภาพของการเลือกใช้แหล่งสารสนเทศด้านวารสารที่มีอยู่มากมาย ไปตามความก้าวหน้าก้าวไกลของเทคโนโลยีการสื่อสาร แต่ฐานข้อมูลเหล่านี้มีค่าใช้จ่ายสูงมากและจำกัดสิทธิ์ในการเข้าใช้ อย่างไรก็ตาม บางฐานข้อมูลอนุญาตให้มีการทดลองใช้ในระยะเวลาหนึ่ง (Free Trial Period) หรือมีสิทธิ์ตามข้อตกลงในโครงการความร่วมมือกับตัวแทนจำหน่าย จึงขอแนะนำฐานข้อมูลของบทความวารสาร ดังนี้

ISI Web of Science โดย Institute for Scientific Information

:บรรณานุกรม และสาระสังเขปของบทความวารสารสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ <http://isiwos.car.chula.ac.th>

EBSCOhost โดย EBSCO Publishing

:เอกสารฉบับเต็มพร้อมบรรณานุกรมและสาระสังเขปของบทความวารสารทั่วโลก

หลากหลายสาขาวิชา <http://epnet.com/ehost/>

HighWire journals โดย Stanford University Libraries

:เอกสารฉบับเต็มจากวารสารสาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และการแพทย์

<http://highwire.stanford.edu/>

MEDLINE โดย National Library of Medicine

:ดรรชนีและสาระสังเขปของบทความวารสารทางการแพทย์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

<http://cdnet3.car.chula.ac.th/med/>

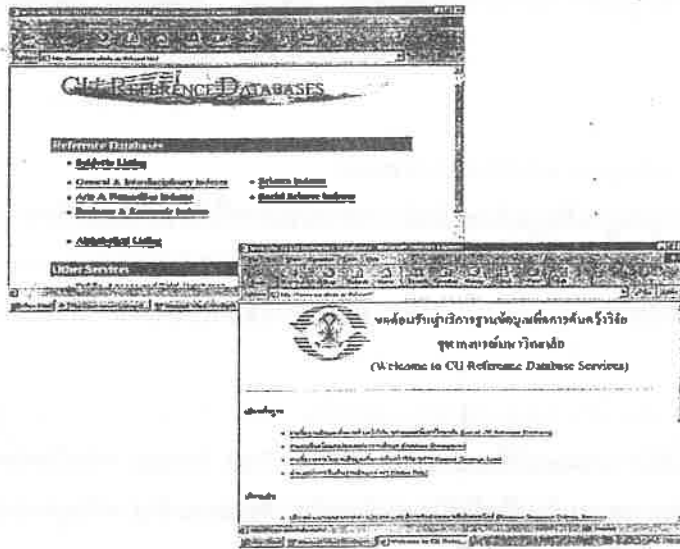
UnCover โดย The UnCover Company

:สารบัญวารสารสหสาขาวิชา และสามารถ สั่งซื้อบทความฉบับเต็มทางออนไลน์ด้วย

ตนเอง โดยเสียค่าใช้จ่ายผ่านบัญชีหรือ บัตรเครดิต <http://uncweb.carl.org>

เป็นต้น

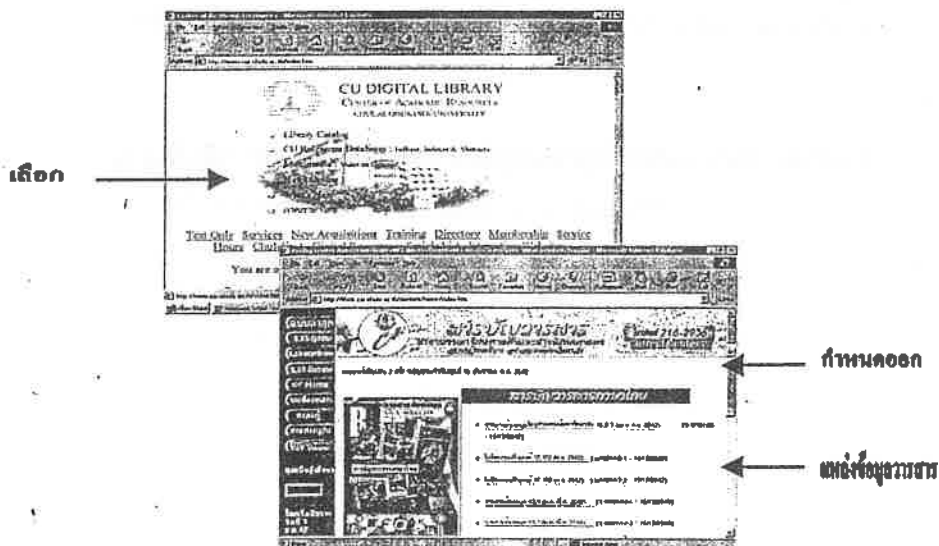
สำหรับสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเพื่อการค้นคว้าวิจัย (CU Reference Databases) ผ่านเครือข่ายมหาวิทยาลัย CUNet (Chulalongkorn University Network) และเครือข่าย Internet มากกว่า 100 ฐานข้อมูล จำแนกเป็น 4 สาขาวิชา คือ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสหสาขาวิชา ผู้ใช้ในประชาคมจุฬาย สามารถสืบค้นได้ที่ <http://www.car.chula.ac.th> หรือ <http://www.car.chula.ac.th/curef> ทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมง และพร้อมกันมากกว่า 1 ราย

ตัวอย่าง หน้าจอเข้าสู่ฐานข้อมูล

บริการสารบัญเฉพาะสาขา

ฝ่ายบริการผู้อ่าน สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดทำสารบัญวารสารสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ที่มีให้บริการ ณ สถาบันวิทยบริการ รวม 74 รายชื่อ ด้วยระบบจัดเก็บเอกสารอัตโนมัติ INFOMA และพัฒนาสู่การจัดทำ Homepage เพื่อให้บริการผ่าน Web Browser เชิญทดลองใช้สารบัญออนไลน์ได้ที่ <http://www.car.chula.ac.th> เลือก News Online

ตัวอย่าง หน้าจอเข้าสู่ News Online

ผู้สนใจเลือกอ่านสารบัญได้จาก 3 หัวข้อย่อยคือ

1. สารบัญวารสารภาษาไทย เช่น ข่าวสารห้องสมุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วารสารห้องสมุด Internet Magazine เป็นต้น

2. สารบัญวารสารภาษาต่างประเทศ เช่น Library Journal Public Libraries
Serials Review เป็นต้น

3. บทความที่น่าสนใจประจำฉบับ โดยเลือกสรรบทความจากวารสารที่
เผยแพร่สารบัญดังกล่าว เช่น "Third Generation E-Journals and Beyond : Is
there and Agent in your Future?" Serials Review 25,2 (1999) 77 - 82 เป็นต้น

จุดเด่นของฐานข้อมูลนี้ คือ

- รูปภาพเอกสารได้เหมือนต้นฉบับสิ่งพิมพ์
- เลือกดูสารบัญย้อนหลังได้นาน 3 เดือน
- สามารถพิมพ์เอกสารด้วยคำสั่งบน Web Browser ได้ทันที
- มีการเชื่อมโยงไปยัง Web Site ของสำนักพิมพ์ต่างๆ
- เป็นฐานข้อมูลเฉพาะสาขาที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพและบุคลากรในแวดวง
ห้องสมุด

บทสรุป

ถึงเวลาแล้วหรือยัง? ที่เราจะตัดสินใจว่า....ควรจัดบริการสารบัญวารสารใน
รูปแบบใด ถ่ายสำเนาหน้าสารบัญ เวียนหน้าสารบัญแก่บุคลากร จัดส่งตัวเล่ม
วารสารให้แก่สมาชิก ส่งเป็นแฟ้มข้อมูลไปทาง E-mail แนะนำ รวบรวม และประชาสัมพันธ์
Web Site ต่างๆ ริเริ่มจัดทำสารบัญออนไลน์ในห้องสมุดของท่าน จัดหา จัดบริการ
ฐานข้อมูลออนไลน์จากต่างประเทศ หรือเข้าร่วมโครงการความร่วมมือต่างๆ และที่
สำคัญผลผลิตของการดำเนินงานที่เกิดจากความมุ่งมั่นตั้งใจ ย่อมมีคุณภาพ คุณค่า
และคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งในปัจจุบันและอนาคตท้ายสุด...ขอขอบคุณทุกแหล่ง
ข้อมูล ที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าไปเยี่ยมเยียนและชื่นชมไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

